TARİH Sınıf-10

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU TÜRK SİYASİ BİRLİĞİNİ SAĞLAMA FAALİYETLERİ

Osmanlı Devleti Anadolu Türk Beyliklerine Karşı Nasıl Bir Politika İzledi?

Bizans sınırında küçük bir uç beyliği olarak ortaya çıkan Osmanlılar, ilk dönemlerinde Anadolu'daki diğer beylikler ile iyi geçinme siyaseti benimsemiştir. Osmanlılar gerek izledikleri bu siyasetle gerekse Bizans'a karşı girişilen gaza mücadelesiyle diğer beyliklerden farklı bir yerde olmuştur.

Batı Anadolu'da, Germiyanoğulları'nın üstünlüğünü kaybetmeye başlamasıyla birlikte Karamanoğulları kendilerini Türkiye Selçuklularının vârisi olarak görmüştür. Fakat Osmanlılar, gaza siyaseti sayesinde, diğer beyliklerin ve Türkmenlerin takdirini toplamıştır. Bizans'a karşı kazanılan zaferler, Osmanlıların itibarını yükseltmiştir.

Osmanlıların bu yükselişini fark eden Karamanoğulları, diğer beylikleri de organize ederek Osmanlıların siyasetine benzer bir politika izlemeye başlamıştır. Karamanoğulları, diğer beylikler üzerinde hâkimiyet kurmak için Memlûkluların da desteğiyle 1367'de Latinlerin elindeki Gorigos Kalesi üzerine sefer düzenlemiş ancak başarısız olmuştur. Karamanoğulları'nın Anadolu'da birliği sağlama siyaseti, 1387'de Osmanlılara mağlup olmalarıyla son bulmuştur. Bu olaydan sonra Anadolu'da siyasi birliği sağlayabilecek devletin Osmanlı Devleti olduğu ortaya çıkmıştır.

Anadolu'da siyasi birliği sağlamak isteyen Osmanlılar, diğer beyliklerin iç meselelerinden faydalanmıştır. Osmanlılar, Anadolu beyliklerinde taht mücadelesi ortaya çıktığında kendi siyasetine uygun olan kişiyi desteklemiş ve onun beyliğin başına geçmesini sağlamıştır. Şartlar oluştuğunda da Osmanlılar, bu beyliğin topraklarını kendi topraklarına katmıştır. Osmanlılar, Anadolu Türk beyliklerinin topraklarını sadece savaş yoluyla değil farklı yollarla da ele geçirmiştir. Germiyanoğulları'nın, Karamanoğulları ile mücadelesinde Germiyanoğlu Süleyman Bey, Osmanlıların desteğini almayı amaçlamış ve kızını, I. Murad'ın oğlu Bayezid ile evlendirmiştir. Bu evlilik sonrasında Kütahya, Emet, Simav ve Tavşanlı çeyiz olarak Osmanlılara verilmiştir. Hamitoğulları da Karamanoğulları'nın baskısı sonucunda Osmanlılara yaklaşma ihtiyacı hissetmiştir. Bu nedenle Hamitoğulları, 1381-1382'de Akşehir, Beyşehir, Seydişehir, Yalvaç ve Karaağaç'ı 80 000 altın karşılığı Osmanlılara bırakmıştır. Osmanlıların Anadolu'daki siyasi birliği kurma mücadelesinde Sultan I. Murad ve Yıldırım Bayezid dönemleri oldukça önemlidir. Sultan I. Murad Dönemi'nde beylikler, Osmanlı hâkimiyeti altında toplanmaya başlamışsa da bu tabiiyet tüm beylikler üzerinde tam bir hâkimiyet şeklinde olmamıştır. Sultan I. Murad; beyliklerin, Osmanlılar ile iyi ilişkiler kuran beylerini yönetimde bırakmayı uygun bulmuştur. Böylelikle Osmanlı hâkimiyetini tanıyan beylikler, kendi yapılarını da korumuştur.

Yıldırım Bayezid ve Türk Siyasî Birliği

Yıldırım Bayezid Devri'nde ise artık Osmanlılar, merkezî otoriteyi sağlamak için beylikler üzerinde tam hâkimiyet kurmuştur. Bu süreçte, eski beylerin tasfiyesine önem verilmiş ve bu sayede beyliklerin bir daha elden çıkma ihtimalleri ortadan kaldırılmak istenmiştir. Osmanlılarda, beyliklere karşı izlenen politikalardan birisi de ele geçirilen önemli beyliklerin merkezine bir şehzadenin sancakbeyi olarak gönderilmesidir. Böylece bir bey liderliğinde idare edilmeye alışan halkın, kendi beyleri yerine Osmanlı şehzadesi tarafından yönetilerek onurlandırılması ve halkın Osmanlı Devleti'ne ısındırılması amaçlanmıştır.

SORULAR

1- Osmanlı Devleti'nin Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak için en çok uğraştığı ve rakibi olan beylik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Germiyanoğulları
B) Hamitoğulları
C) Candaroğulları
D) Karesioğulları
E) Karamanoğulları

Cevap: E

2- Osmanlı hükümdarı I. Murat, Germiyanoğullarından çeyiz yoluyla Kütahya, Emet, Simav ve Tavşanlı'yı alırken Hamitoğullarından ise Akşehir, Beyşehir, Yalvaç, Seydişehir ve Isparta'yı almıştır.

Bu bilgiye dayanarak, Osmanlı Devleti'nin genişleme siyaseti hakkında aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşmak mümkündür?

A) Türk siyasi birliğinin kesin sağlandığı
B) Beyliklere karşı barışçı bir genişleme politikası izlendiği
C) Cihat politikasının terk edildiği
D) Balkanlardaki genişleme siyasetinin Türk beyliklerince desteklendiği
E) Genişleme sürecinde halifenin desteğinin kazanıldığı

Cevap: B

3- Osmanlı Devleti Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak amacıyla;

I. Dışarıdan destek alma,
II. Toprak satın alma,
III. Savaş,
IV. Akrabalık kurma.

politikalarından hangilerini uygulamıştır?

A) I ve IV
B) I ve III
C) I, II ve III
D) II, III ve IV
E) I, II, III ve IV

Cevap: D